

राज्यातील दुष्काळ घोषित केलेल्या १५१ तालुके,
तसेच इतर तालुक्यामधील २६८ महसुली मंडळ
व्यतिरिक्त ९३१ गावे व्यतिरिक्त अंतीम पैसेवारी ५०
पैशांपेक्षा कमी असलेल्या उर्वरित ४५१८ गावांमध्ये
दुष्काळ सदृश्य परिस्थिती घोषित करून सवलती
लागू करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

महसुल व वन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक:- एससीवाय-२०१८/प्र.क्र.२१६/म-७

मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.

दिनांक:- २१ फेब्रुवारी, २०१९

- वाचा:-** १) शासन निर्णय, महसुल व वन विभाग, क्र:- संकीर्ण-२०१७/प्र.क्र.१७३/२०१७/म-७,
दिनांक- ७ ऑक्टोबर, २०१७
- २) शासन निर्णय, महसुल व वन विभाग, क्र:- संकीर्ण-२०१७/प्र.क्र.१७३/२०१७/म-७,
दिनांक- २८ जून, २०१८
- ३) शासन पत्र क्र.एससीवाय-२०१८/प्र.क्र.८९/म-७ दिनांक ११ ऑक्टोबर, २०१८,
दिनांक १५ ऑक्टोबर, २०१८
- ४) शासन पत्र क्र.एससीवाय-२०१८/प्र.क्र.१९४/म-७ दिनांक १९ ऑक्टोबर, २०१८
- ५) शासन निर्णय, महसुल व वन विभाग, क्र:- एससीवाय-२०१८/प्र.क्र.८९/म-७
दिनांक २३ ऑक्टोबर, २०१८,
- ६) शासन निर्णय, महसुल व वन विभाग, क्र:-एससीवाय-२०१८/प्र.क्र.८९/म-७
दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०१८
- ७) शासन निर्णय, महसुल व वन विभाग, क्र:-एससीवाय-२०१८/प्र.क्र.८९/म-७
दिनांक ६ नोव्हेंबर, २०१८
- ८) शासन निर्णय, महसुल व वन विभाग, क्र:- एससीवाय-२०१८/प्र.क्र.२१६/म-७
दिनांक ८ जानेवारी, २०१९

प्रस्तावना:

दुष्काळ व्यवस्थापन संहिता, २०१६ मधील तरतुदी व निकष विचारात घेवून संदर्भाधीन क्रमांक ६ येथील शासन निर्णयान्वये राज्यातील १५१ तालुक्यामध्ये दुष्काळ घोषित करण्यात आला आहे. या व्यतिरिक्त राज्यातील इतर तालुक्यातील ज्या महसुली मंडळामध्ये जून ते सप्टेंबर २०१८ या कालावधीत तालुक्याच्या सरासरी पर्जन्याच्या ७५% पेक्षा कमी व एकूण पर्जन्यमान ७५० मि.मि. पेक्षा कमी झाला आहे अशा २६८ महसुली मंडळामध्ये संदर्भाधीन क्र. ७ येथील शासन निर्णयान्वये दुष्काळ घोषित करून तेथे विविध सवलती लागू करण्यात आल्या आहेत. तसेच संदर्भाधीन क्र. ८ येथील शासन निर्णयान्वये राज्यातील उर्वरित ठिकाणच्या दुष्काळसदृश्य परिस्थितीबाबत जिल्हाधिकारी यांच्याकडून शासनास प्राप्त झालेले अहवाल विचारात घेवून जून ते सप्टेंबर या कालावधीत एकूण पर्जन्यमान ७५० मि.मि. पेक्षा कमी झालेल्या महसुली मंडळातील ५० पैशांपेक्षा कमी पैसेवारी आलेल्या ९३१ गावांमध्ये दुष्काळ सदृश्य परिस्थिती जाहीर करून विविध सवलती लागू करण्यात आल्या आहेत. दिनांक ८

फेब्रुवारी, २०१९ रोजी झालेल्या मंत्रीमंडळ उपसमितीच्या बैठकीत झालेल्या निर्णयानुसार ५० पैशापेक्षा कमी पैसेवारी असलेल्या व अद्यापी दुष्काळ किंवा दुष्काळ सदृश्य परिस्थिती जाहीर न केलेल्या अंतीम पैसेवारी ५० पैशांपेक्षा कमी आलेल्या उर्वरित ४५१८ गावांमध्ये दुष्काळसदृश्य परिस्थिती जाहीर करून ८ सवलती लागू करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:

राज्यातील दुष्काळ घोषित केलेल्या १५१ तालुक्यांमध्ये व त्याव्यतिरिक्त २६८ महसुली मंडळामध्ये दुष्काळ जाहीर करून उपाययोजना लागू करण्यात आल्या आहेत. राज्यात जून ते सप्टेंबर एकूण पर्जन्यमान ७५० मि. मि. पेक्षा कमी झालेल्या महसुली मंडळातील ५० पैशांपेक्षा कमी पैसेवारी आलेल्या ९३१ गावांमध्ये दुष्काळसदृश्य परिस्थिती जाहीर करून खालील ८ उपाययोजना जाहीर करण्यात आल्या आहेत. याव्यतिरिक्त परिशिष्ट-अ येथे नमूद केलेल्या सन २०१८ च्या खरीप हंगामातील अंतीम पैसेवारी ५० पैशांपेक्षा कमी असलेल्या व अद्यापही दुष्काळसदृश्य परिस्थिती घोषित न केलेल्या विविध जिल्ह्यातील एकूण ४५१८ गावांमध्ये दुष्काळसदृश्य परिस्थिती घोषित करून खालील सवलती लागू करण्यास शासनाची मंजूरी देण्यात येत आहे.

- १) जमीन महसूलात सूट.
- २) सहकारी कर्जाचे पुनर्गठन.
- ३) शेतीशी निगडीत कर्जाच्या वसूलीस स्थगिती.
- ४) कृषी पंपाच्या चालू विजबिलात ३३.५% सूट.
- ५) शालेय/महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांच्या परिक्षा शुल्कात माफी.
- ६) रोहयो अंतर्गत कामाच्या निकषात काही प्रमाणात शिथिलता.
- ७) आवश्यक तेथे पिण्याचे पाणी पुरविण्यासाठी टँकर्सचा वापर.
- ८) टंचाई जाहीर केलेल्या गावात शेतक-यांच्या शेतीच्या पंपाची वीज जोडणी खंडीत न करणे.

२. या आदेशान्वये देण्यात येणा-या विविध सवलतीपोटीचा आर्थिक भार संबंधित प्रशासकीय विभागांनी उचलावा व त्यासाठी आवश्यक निधी उपलब्ध करून द्यावा. त्यानुसार या प्रकरणी पुढील उचित कार्यवाही करून केलेल्या कार्यवाहीचा अनुपालन अहवाल या विभागास सादर करण्यात यावा.

३. संबंधित जिल्ह्याचे जिल्हाधिकारी याना सोबतच्या परिशिष्ट-अ मध्ये नमूद केलेल्या ४५१८ गावांमध्ये उपरोक्त उपाययोजना अंमलात आणण्यास प्राधिकृत करण्यात येत आहे. त्यांनी तातडीने सदर उपाययोजना अंमलात आणाव्यात.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०१९०२२१११३४५५६४१९ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(वि. मा. नांदेकर)

कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव
- २) मा. मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव (सर्व)
- ३) सर्व लोकसभा सदस्य/राज्यसभा सदस्य (महाराष्ट्रातील)
- ४) सर्व विधानसभा सदस्य/विधान परिषद सदस्य
- ५) मा. मुख्य सचिव यांचे उप सचिव
- ६) अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ७) अपर मुख्य सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मुंबई
- ८) अपर मुख्य सचिव (मदत व पुनर्वसन), मुंबई
- ९) अपर मुख्य सचिव (महसूल), महसूल व वन विभाग, मुंबई
- १०) अपर मुख्य सचिव (पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग), मुंबई
- ११) प्रधान सचिव (ऊर्जा, उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग), मुंबई
- १२) प्रधान सचिव (सहकार), सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मुंबई
- १३) प्रधान सचिव, जलसंपदा विभाग, मुंबई.
- १४) सचिव, मृदू व जलसंधारण विभाग, मुंबई.
- १५) आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- १६) महालेखापाल-१/२ (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, मुंबई/नागपूर
- १७) महालेखापाल-१/२ (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र, मुंबई/नागपूर
- १८) सर्व विभागीय आयुक्त
- १९) जिल्हाधिकारी, सर्व
- २०) जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी, सर्व
- २१) वित्त विभाग, व्यय-९/अर्थसंकल्प कक्ष/अर्थोपाय कक्ष), मंत्रालय, मुंबई
- २२) सर्व सहसचिव/उपसचिव कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
- २३) महसूल व वन विभाग (म-११/म-३), मंत्रालय, मुंबई-३२
- २४) निवड नस्ती म-७ कार्यासन

परिशिष्ट-अ

शासन निर्णय, क्रमांक : एससीवाय-२०१८/प्र.क्र.२१६/म-७, दिनांक : २१ फेब्रुवारी , २०१९ चे सहपत्र

अ.क्र.	जिल्हा	५० पैशांपेक्षा कमी पैसेवारी व अद्यापही दुष्काळसदृश्य परिस्थिती घोषित न केलेल्या गावांची सख्या
१	धुळे	५०
२	नंदूरबार	१९५
३	अहमदनगर	९१
४	नांदेड	५४९
५	लातूर	१५९
६	पालघर	२०३
७	पुणे	८८
८	सांगली	३३
९	अमरावती	७३१
१०	अकोला	२६१
११	बुलडाणा	१८
१२	यवतमाळ	७५१
१३	वर्धा	५३६
१४	भंडारा	१२९
१५	गोंदिया	१३
१६	चंद्रपूर	५०३
१७	गडचिरोली	२०८
	एकूण	४५१८